

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijeвиšču, upravništvo v Marijanišču.

† Prelat Josip Smrekar.

Naš list zopet žaluje in ž njim vsa slovenska zemlja. Zatišnil je oči mož, plemenitega srca kakor nihče, izredno bistrega uma, skrajno marljiv pri delu, mož ponižen, ljubezniv, mož, ki se ni pehal za prve se-deže, nikdar ni maral stati v prvi vrsti, pa ima vendar pokazati bogato žetev vednosti in znanosti: široka vrzel je zazijala v naših vrstah ob njegovi smrti

To je bil prelat Josip Smrekar.

Porodil se je dné 20. februarja 1842 v Ljubljani, kjer je obiskoval ljudske in srednje šole, potem pa še bogoslovje. Po odlično dovršenih študijah je bil posvečen v mašnika dné 30. julija 1865. Služboval je najprej kot subsidiar v Št. Vidu nad Ljubljano pol leta, nato je bil katehet pri uršulinkah v Ljubljani poldrugo leto. L. 1868. je postal naučni prefekt v Alojzijeвиšču, kjer je deloval do novembra 1874., ko je postal namestni učitelj cerkvene zgodovine in cerkvenega prava v bogoslovnem semenišču v Ljubljani. Na tem polju je deloval do l. 1904., ko je slaboten, truden in bolehen stopil v zasluženi pokoj. Zaradi njegovih izrednih talentov, zaradi njegovega obširnega znanja so mu cerkveni dostojanstveniki še poleg šole oskrbeli mnogo dela, pa tudi častnih služb. L. 1876. je postal prosinodalni eksaminator, l. 1888. svétnik duhovskega sodišča, l. 1889. pravi konsistorialni svétnik. Častni kanonik ljubljanskega stolnega kapiteljna je postal l. 1895. Naposled je bil imenovan prorektorjem bogoslovnih študij l. 1902., katero častno nalogo je z veseljem vršil do svoje smrti. Predno je stopil v pokoj, je postal papežev prelat.

Naš blagi pokojnik je bil izza svoje mladosti šibkega telesa, slabotne konstitucije, vedno rahlega zdravja in mnogokrat bolehen. Ali znal se je

ohraniti vsled svoje dietetike, kakršne nismo zapazili doslej pri nikomer. Navzlic tej slabosti pa se je vedno bavil z vednostjo, je vedno gojil in negoval cerkveno glasbo in cerkveno umetnost. Zanimalo ga je vse, kar je kulturne važnosti pri nas na Slovenskem in tudi podrugod. Bil je nenavadno svežega duha do zadnjega. Bolehal pa je, odkar je stopil v pokoj in že poprej. V jutro dné 8. januarja se je ločil njegov veliki duh od slabotnega telesa. Pokopali so ga v ponedeljek dné 10. januarja v lastni rakvi na pokopališču pri Sv. Križu. Eksekvije je zvršil za njim presvetli gospod knez in škof Anton Bonaventura, zadnje počivališče pa mu je blagoslovil njegov sošolec in prijatelj mili g. prelat J. Flis.

* * *

Z našim blagim pokojnikom je pokopan velik talent: smelo trdimo, da ga ni v naši dobi na Kranjskem moža, ki bi bil splošno tako izobražen, kakor je bil prelat Smrekar. A dasi se je zanimal poleg svoje stroke v teologični vedi za astronomijo in naravoslovje, za cerkveno in svetno umetnost, za kulturno zgodovino itd. vendar menimo, da je bilo njegovo sree najbolj pri cerkveni glasbi.

Od te strani nam ga je označiti.

Naš blagopokojnik je bil v srečnem položaju, da je že izza svoje mladosti mogel gojiti cerkveno glasbo. Premožni starši so mu oskrbeli znamenitega Hilscherja kot učitelja glasbe. Kot bogoslovec in duhovnik pa se je takoj jel intenzivno baviti z reformo cerkvene glasbe. Stopil je v pismo zvezo s Fr. Wittom, si naročil oba njegova časnika, semtrtja vanja tudi dopisoval, poleg tega pa je to, kar je zasledil drugod dobrega in primernege, izkušal zasajati na domača tla. Tako je neposrednje dal povod, da se je v Ljubljani ustanovilo Cecilijino društvo. Bil je tudi mnogoleten odbornik, vrlo delaven odbornik tega društva. Le telesna slabost in bolehnost ga je prisilila, da je izstopil kesneje iz odbora, a je ostal v najtesnejši zvezi z odborniki društva do svoje smrti. Za preosnovo cerkvene glasbe je deloval že med dijaki svojedobno v Alojzijevišču; lahko bi rekli, da tisti, ki danes v našem društvu težo in vročino dneva prenašajo, so njegovi učenci. Za orglarsko šolo in njen napredek se je vedno živo zanimal in tudi potegoval. Z našim listom pa je bil do zadnjega kar v najtesnejši zvezi. Koliko člankov in poročil je pokojni prelat inspiriral! Kako se je zadnja leta, dokler je mogel, tudi dejansko trudil za list! S koliko akribijo in natančnostjo je pisal o orglah v ljubljanski stolnici! Da, tu je bilo njegovo sree do zadnjega vzdihljaja.

Ali enega torišča ne smemo prezreti, ki je bil domêna pokojnega prelata; v mislih imamo orglarstvo. V tej stroki je bil specialist daleč na okrog. Kakor je bil sicer ponižen in se ni silil na vrh, je vendar v krogu svojih prijateljev rad pripoznal, da je v orglarstvu in njegovem razvoju v novešem času bistro zasledoval vse pojave v strokovnih listih, tako da je v resnici v tej stroki — aktualen. Ni čuda! Štirideset let se je pečal s teoretičnimi spisi, hkrati pa je bil malone v zvezi z vsemi orglarskimi mojstri naše monarhije in še izven nje. Vzgojil si je med Slovenci znamenitega mojstra

Goršiča in za njim sedanjega J. Milavea. Pred leti je do zadnje pičice natančno sestavil načrt za orgle v zavodu sv. Stanislava, ki so mu povzročale mnogo veselja, ko je videl, da orglarstvo pri nas tako lepo napreduje. Zadnji čas pa je z nepopisnim trudom sestavil krasno dispozicijo za nove orgle v ljubljanski stolnici, in sicer tako natančno, da je že danes popolnoma določen prostor, kje bo stala ta ali ona piščal kakega izpremena. Oj, kako željno je hrepenel dočakati orgle v ljubljanski stolnici!

In pa s koliko vztrajnostjo, s kolikim veseljem je delal načrte in predloge v tej stroki! Komaj mu je bolezen nekoliko odnehala, že je sedel pri svojem pisalniku in pisal in risal in računal in sestavljal, preminjal in dostavljal načrte, da bi bolj ustrezali sedanji tehniki. Tudi od drugod so iskali sveta pri njem. Komaj mesec dni je od tega, da ga je obiskal odličen član stolnega kapitelnja zagrebškega gledé na večjo popravo ondotnih orgel. Takrat je bil ves oslavljen. A čim je nekoliko okreval, je sestavil daljše poročilo, ki bo brez dvojbe prav prišlo ob svojem času.

* * *

Prelat Josip Smrekar je bil posebna prikazen mej današnjim svetom. Njegov značaj je bil tako ljubezniv, tako prijazen in mil, da z gotovostjo lahko trdimo, da ni imel sovražnika na svetu. In kako tudi! Saj je vsakomur, ki ga je prosil, postregel, če je le mogel; ostre, slabe, zavidljive, trpke besede nisi čul iz njegovih ust. In koliko je blagi mož deloval na karitativnem polju! Da, bil je pristen učenec pokojnega kanonika Gogala.

Cecilijino društvo z globoko žalostjo stoji ob rakvi tako odličnega člana, tako neumornega, vsestranskega podpornika in svetnika. Nevenljiv spomin je blagemu pokojniku v našem društvu za vselej zagotovljen. Upamo pa, da je nedolžni njegov duh že v zračnih višavah nebeških, kjer posluša angelsko petje v družbi sv. Cecilije.

Have anima pia!

Kako smo v Rimu sv. Cecilijo praznovali.

(Piše Fr. Kimovec.)

Še vsako leto, kar se pečam s cerkveno glasbo, sem na kakšen način poiskoval povečati praznik sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, če je le šlo. Najraje seveda s cerkveno glasbo. Kjer sem bil bodisi kot dijak ali bogoslovec in pozneje kot duhovnik zunaj v pastirstvu, sem se potrudil, da se je ta dan pri maši lepo pelo, če je le količkaj šlo.

Letos seveda nimam zbora v oblasti, pač pa vsaj deloma v oblasti sebe in tako sem se udeleževal vseh — velikih — deloma letos izrednih slovesnosti na čast te velike svetnice.

Zjutraj sem najprej maševal v cerkvi sv. Cecilije, pravzaprav v kriпти, t. j. grobni cerkvici, ki je pod velikim oltarjem zgornje bazilike. Ostrmel sem, ko sem stopil vanjo. Že zgornja, velika bazilika je krasna, posebno dragoceni veliki oltar, toda kripta — spodnja cerkvica — vsa sijajno raz-

svetljena je tako lepa, da se, občudujoč to bogastvo in krasoto, nisem ves čas, kar sem bil v njej, mogel znebiti misli: kako se izplača z vsemi močmi truditi se za nebesa! Če taka mala cerkvena, ki je nje lepota sicer res velika, sijajna, vendar pa v resnici nič — kakor raztrgana koča proti večni, neizmerni lepoti nebeški — če ta lepota človeško srce tako prevzame, osreči — kaj, kako nam bo takrat pri srcu, ko bomo zagledali večno nebeško Lepoto, uživali Jo brez konca, brez meje!

Kripta je cerkvena, razdeljena v pet ladij; ladje ločijo štiri vrste zelenkastosivih granitnih stebrov (v vsaki vrsti trije stebri), ki nosijo male, bogato s štukaturami ozaljšane kape, ki je iz njih strop sestavljen. Iznad vsakega stebra se po kapi dviga angel s široko razpetimi perutnicami; v rokah drži kot okraske rastlinski stebelci, ki se mu privijeta izpod nog in se dalje razpletata po kapi. Ti okraski so simboličnega pomena, so pa sledeči: lilija pomeni neomadežano devišstvo, deviško čistost sv. Cecilije, roža (vrtnica, ljubezen oz. mučeniško smrt, ki izvira iz nje močne ljubezni do Jezusa); hkrati spominjata ti dve cvetlici na venca spletena iz lilij in rož, ki ju je angel prinesel Ceciliji in njenemu ženinu Valerianu in jima položil na glavo; palmov veje (znamenje zmage nad sovražniki, nje nedolžnosti in njenega zveličanja); lovor (znamenje slave, ki jo zdaj živa v nebesih in na zemlji); vinska trta (pomeni Kristusa, ki se imenuje *vinum germinans virgines* — „vino, ki iz njega klijejo device“); pšenica (Sv. Rešnje Telo, hrana močnih, kjer je sv. mučenica zajemala moči v hudem boju).

Spredaj ob širši steni leži v kameniti rakvi sv. Cecilija, pod njeno rakvijo se vidita še dve drugi, namreč mučenca sv. Valeriana, ženina sv. Cecilije, ki ga je sv. Cecilija izpreobrnila in njegovega brata sv. Tiburcija, ki je tudi po Ceciliji izpreobrnljen za Jezusa svojo kri prehl. Rakev sv. Cecilije so zadnjič odprli leta 1599. vpričo kardinala Sfondrata, velikanovučenjakov Baronija, Bozija i. dr. in so našli telo sv. mučenice še popolnoma nestrohnjeno. Ležala je v isti legi, kakor je svojo deviško dušo junško izročila svojemu nebeškemu ženinu: napol odsekano glavo nazaj obrnjeno, noge nekoliko sključene, kolena sramežljivo sklenjena, na desni roki stegnjene tri prste, na levi le kazavec, kot bi še v smrti hotela pričati nasproti malikovskymskim poganom enega Boga v treh osebah. Poklicali so slavnega kiparja Stefana Maderna, ki je svetnico, kakor jo je videl, izklesal iz snežnobelega marmorja. Ta prekrasni kip leži v gornji cerkvi v bogato okrašeni duplini pod velikim oltarjem.¹⁾ Iz odprte rakve se je takrat širil prijeten duh po lilijah in rožah. Na stotisoče ljudij je privrelo od blizu in daleč občudovat nežno svetnico, ki jo je Bog tako zelo povelical.

Pred rakvijo stoji nov, krasen oltar iz dragocenih kamnov, tako da se skozi dvoje velikih oken natančno vidiyo rakve, tako da ima mašnik

¹⁾ Posnetkov tega kipa iz marmorja se dobi v Rimu vse polno, v vsaki trgovini, kjer prodajajo spominke, tudi te kipece vidiš v oknu. Pa tudi podobie in razglednice s podobo tega kipa je vse polno. Če bi jih kdo morda želel kot darilo cerkvenim pevceem, mu lahko postrežem.

vedno grob pred očmi. Vse stene krog oltarja so odete z mozaiki¹⁾ na zlatem dnu. Nad oltarjem je upodobljena sv. Cecilija kot v katakombah v rdeči obleki, pretkani z zlatom — kot „orans“, t. j. moleča — roke drži razprostrte in dvignjene kvišku, z jako milim obrazom se ozira proti nebesom. Dva angela nosita krog s svetnico, ki lahko plava v oblakih. Na desni steni poleg tega oltarja je upodobljena v beli obleki z obema že zgoraj imenovanima bratoma ob strani, na levi pa daje angel Ceciliji in Valerianu lilije. Jako lepa skupina!

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Kronberga na Goriškem. — Pri dopisu z „Goriškega“ v 11. številki lanskega leta ste veleč. g. urednik pod črto pripomnili, da bi bilo popolnoma prav, če se o tej stvari, namreč o stanju cerkvene glasbe na Primorskem, otvori diskusija. Mislim, da bi to vsakega prijatelja cerkvene glasbe razveselilo, ker to bi bilo ravno znamenje, da je v nas še vedno dovolj zanimanja za stvar, še vedno dovolj veselja do dela. Jaz tudi povem svoje misli.

Glavna zavora, ki nam ne pusti naprej, je pomanjkanje dobrih izvežbanih organistov. To je glavni vzrok, zakaj tako počasi napredujemo.

Naše ljudstvo je za glasbo zelo nadarjeno; naši fantje, naša dekleta bi v požrtvovalnosti lahko služili za zgled drugim krajem. Naj navedem le dva slučaja.

Ko sem služboval kot kaplan v Kamnjah na Vipavskem, sem takoj poizkušal ustanoviti močan pevski zbor. Povedal sem, da bom učil petje, in kdor ima veselje, naj se oglasi pri g. župniku. Takoj je bilo zbranih 25 grl. Toda župnija Kamnje obseza tri županstva in je zelo razstresena. Oglasilo pa se je zelo veliko takih, ki so po pol ure, — da nekateri celo eno uro daleč od cerkve. Kako bodo ob delavnikih hodili k pevskim vajam? Toda moj strah je bil zastonj! Veselje do petja je premagalo vse ovire — k vajam so hodili redno in polnoštevilno. In dosegli smo v resnici lepe uspehe. Sedaj službujem v Kronbergu. Tudi tukaj imajo peveci večinoma po pol ure, tričetrt ure, in dobra tretjina pevcev ima eno uro hoda do župnišča; in vendar prihajajo redno vsak teden dvakrat k vajam. Iz tega se vidi, da je naše dobro ljudstvo navdušeno za lepo petje. Naše ljudstvo bi se rado učilo petja — samo zmognih pevovodij, oziroma organistov ni, da bi petje učili. Cecilijanska ideja nima več pri nas načelnih nasprotnikov. Vsi pač želimo imeti lepo in liturgično pravilno petje — ali manjka nam zmognih organistov.

Zato pa nam je nujno potrebna orglarska šola. Toda že slišim ugovor: Orglarska šola stane denarja — in tega mi nimamo. Res je, denarja nimamo preveč, toda osnujmo vsaj skromen začetek, začnimo vendar enkrat in ljubi Bog bo že blagoslovil naše podjetje in mu dal krepke rasti, da se bo razvijalo in počasi vstrezalo vsem potrebam. Ravno sedaj so razmere zelo ugodne, ko imamo v Gorici večšake kakor so g. Kokošar, g. Lacina, g. Setničar in P. Aleksander na slovenski strani, in stolni organist Seghizzi na italijanski strani.

Lokal, kjer naj bi bila orglarska šola, bi bil v vili Böckmann ali pa v kaki drugi hiši, ki je cerkvena last. Za začetek bi bilo dovolj, če bi se vzelo le osem ali deset učencev. Hrano in stanovanje bi lahko dobivali brezplačno in sicer dva v centralnem semenišču, dva v malem semenišču, dva pri čč. oo. frančiškanih in dva pri čč. oo. kapucinih. Kar bi bilo drugih stroškov, bi se pa pokrili na sledeči način: Vse župnije, kuracije in vikariati naj bi pristopili k Cecilijinemu društvu in plačevali na leto 10 kron udnine. Ker je samo v slovenskem delu naše nadškofije 138 samostojnih župnij, oziroma kuracij in vikariatov, dalo bi to na leto lepo svotico 1380 kron. S tem pa bi se že dalo nekaj narediti. Če bi pa še italijanski del nadškofije hotel pri naši stvari sodelovati, potem bi pri skupno 193 dušno-pastirskih postajankah znašal letni dohodek 1930 kron. Da ne bi prišlo do narodnostnih

¹⁾ Mozaiki so dragocene podobe, sestavljene iz raznobarnih kamenčkov. Te mozaike je risal Bravi l. 1900.

nesporazumljenj, bi se stvar dala tako urediti: Dvakrat zaporedoma naj bi trajal orglarski kurz s slovenskim učnim jezikom, potem pa en kurz z laškim učnim jezikom, potem pa zopet dva zaporedna slovenska tečaja i. t. d. Saj si tudi naše „Cecilijino društvo“, ki je ustanovljeno za celo nadškofojo pomaga s tem, da je eno leto predsednik Slovenec, drugo leto pa Italijan in do sedaj ni še prišlo do nobenega nesporazumljenja. Toda če tudi bi Italijani za naše podjetje ne bili dovzetni — nič zato, saj si sami lahko pomagamo. Toda začnimo enkrat in nikar se ne obotavljajmo! Orglarska šola nam je najbolj potrebna, vse drugo bo prišlo že samo ob sebi.

Dixi et salvavi animam meam,

Vinko Vodopivec.

Št. Jernej na Dolenjskem.¹⁾ — (Poročilo o cerkveni glasbi.) — Ker že od meseca aprila l. 1892. ni bilo od tukaj nikakega poročila o cerkveni glasbi, si usojam nastopno sporočiti:

Dne 1. avgusta l. l. je preteklo ravno 6 let, odkar sem prevzel službo organista v tukajšnji župnijski cerkvi. Ker cerkvena glasba še ni bila na popolni stopinji, je bila moja prva naloga ta, da sem pričel cerkveno glasbo po liturgičnih predpisih urejevati in izpopolnjevati, toda nisem vsega naenkrat preobrnil, kakor si kdo misli, da mora kar v jednom hipu vse preobrniti, ker ne gre gladko vse na naenkrat, ampak sem vse polagoma in vsakikrat vsaj nekoliko *predrugačil*. Da je bilo od več strani dosti zabavljanja, temu se ni čuditi, kajti pod prejšnjimi gg. organisti so se prepevale dostikrat le one cerkvene pesmi, katerih napevi so bili bolj okrogli in posvetnega značaja ter pred več leti so se na koru ob praznikih in kadar je bil „ofer“, igrale koračnice, polke in valčki, kar je bedastim ljudem zelo ugajalo. In pa igralo se je radi tega, da se je pri berl kaka merica žita ali vina več dobila. Za vse zabavljanje se jaz nisem prav nič zmenil in dasiravno so nekateri od mene zahtevali, kako naj v cerkvi orglam in kake pesmi naj se na koru pojó, jaz njih zahtevam nisem prav nič ugodil, ampak sem ostal zato popolnoma gluhi in sem se držal le tega, kar je za cerkev predpisano.

Pele so se sledeče latinske maše in sicer:

„Maša v čast Detetu Jezusu“, maša v čast sv. angelom varihom od J. Schweitzerja, maša v čast sv. Cecilije od A. Foersterja ter maša v čast rožnivenški Kraljici od Ig. Hladnika op. 19 že pod mojim prednikom na ta način, da se je „Credo“ nekoliko okrajšal, kar ni bilo pravilno in pri vseh teh mašah sem jaz „Credo“ docela naučil. Na novo smo se naučili sledeče latinske maše in sicer: 1.) Missa „Ecce panis angelorum“ od Jos. Lavtižarja; 2.) „Kurze und sehr leichte Messe“ od Oswalda Joos op. 11. 3.) „Tota pulchra es Maria“ od P. Angelika Hribarja. 4.) „Missa in honorem s. Antonii Paduani“ od P. Angelika Hribarja. 5.) „Missa in honorem s. Caeciliae“ od Adolf Kaima op. 1. 6.) Missa „Jesu Redemptor“ od Adolf Kaima in 7.) Maša v D-duru od Karola Kempsterja, op. 9, katero zadnjo mašo smo pa pred več časom opustili, ker ni zložena v cerkvenem duhu. „Requiem“ smo ob posebnih slovesnih pogrebih peli od P. Angelika Hribarja in od Jos. Gruberja op. 145, pri navadnih petih črnih mašah sem pel navadno sam koralni ali pa kak drug „Requiem“ in tudi „Libera me“ sem že dalj časa na koru popeval s spremljavo orgel. Pri petih sv. mašah smo za moški zbor tudi proizvajali „Missa in honorem s. Valentini Martyris“, zl. Avgust Kos, mestni organist v Krškem, katera skladba še ni obelodanjena. Ker ta maša nima „Credo“, smo peli koralni „Credo“ III. modus. Pri vseh petih sv. mašah smo toraj popevali latinsko in nekateri tukajšnji vč. gg. kaplani so bili za to stvar tako zavzeti, da v podružnih cerkvah kakor tudi v župnijski cerkvi nikakor niso hoteli imeti pete maše, ako se na koru ni pelo latinsko. Lansko leto smo šele pričeli pri petih sv. mašah proizvajati koralno „Introitus“ in „Communio“ in sicer po medicjski izdaji, knjige zato smo naročili pri Fr. Pustet v Ratisboni. „Offertorija“ smo popevali od J. B. Tresch-a ter iz priloge „Cerkv. Glasbenika“ kakor tudi „gradualia“. Slovenske pesmi pri tihih sv. mašah smo peli večinoma iz „Cecilije“, „Slava Bogu“ (vseh zvezkov) in „Slava Jezusu“ ter napeve raznih slovenskih skladateljev. Tiho nedeljo v postu nisem nobenkrat orglal in vse napeve smo brez orgel peli, med tem, ko je v gostilni bivšega župana ne glede na svetek ali petek, godbeni avtomat igral in ljudstvo

¹⁾ Zakasnelo vsled pomanjkanja prostora.

se je nad tem zelo zgražalo. Ker je tiha nedelja „tiha“ in se je Jezus ta čas pred Judi skril, zatoraj bi bilo zelo umestno, da bi se na tiho nedeljo tudi pri navadnih sv. mašah nič ne orglalo ter ob navadnih nedeljah v postu in adventu mesto s polnimi orglami, z milimi ter ne prezečnimi spremeni na orglah igralo, kakor sem jaz tudi vsikdar tu tako proizvajal.

Peli smo tudi Riharjeve napeve, toda le one, ki niso preveč posvetnega značaja ter so za cerkev še uporabne in sicer v originalu, kakor jih je Rihar sam zložil. Le v toliko sem jih jaz preuredil, da se morejo četveroglasno uporabljati, le harmonizacijo in postop sem v nekaterih mestih malo izpremenil tako, da so vse skladbe pravemu originalu popolnoma podobne; kdor hoče zvedeti, kako sem vse to preuredil, sem mu pripravljen rokopise na ogled doposlati. Ker so se začele Riharjeve skladbe v zadnjem času na novo izdajati in kolikor mogoče preuarejati, zatoraj je zelo neumestno od vsakogar, ki jih prenareja, kajti prenarejena skladba ni potem več prava Riharjeva skladba. Enemu in drugemu bi svetoval, da Riharjevih skladb nikakor ne prenareja in na svetlo izdaje, naj ostanejo take, kakršne so, za kar so se tako že mnogi glasbeni veščaki izrekli in kakor je to sedanjí stolni kapelnik g. St. Premrl v lanskem „Cerkv. Glasbeniku“ povdarjal, kajti kakemu popravljanju Riharjevih skladb je malokdo kos in s prenarejanjem se Riharjeve skladbe več popačijo nego izboljšajo.

Dne 8. septembra 1908 je bila tu kanonična vizitacija in birmovanje. Pri vходу presv. knezoškofa v cerkev smo peli: „Ecce sacerdos magnus“ od Ant. Foersterja op. 69 in pri sv. maši za ta praznik primerne slovenske pesmi od Ant. Foerster, Gr. Rihar, V. Goller in P. H. Sattner. Presv. g. knezoškof so se o našem petju zelo pohvalno izrazili.

Kar se tiče pevskega zbora, sem imel ob nastopu moje službe 1 sopran, 2 alta in 1 tenor, a bas sem pel sam. Pevski zbor sem sedaj v toliko pomnožil, da sedaj šteje: 3 soprane, 3 alte, 3 tenorje in 2 basa (bas kot tretji jaz pojem); možki zbor obstoji iz osem članov (za vsak glas po dva člana. Pri petju za možki zbor v cerkvi smo peli skladbe večinoma iz „Cantica sacra“ od Ant. Foersterja ali drugih zbirk. Glede petja še omenim, da smo pri slovesnih sv. mašah peli responzorije večidel brez orgel četveroglasno sem ter tja tudi z orglami in „Te Deum“ smo peli ob večjih slovesnostih od Fr. Schöpf, op. 68. Da se je cerkveno petje v Št. Jerneju kolikor toliko povzdignilo, gre hvala dekletom-članicam Marijine družbe in mladeničem (med njimi še 1 mož, zelo dober prvi tenorist) članom „Kat. izobraž. društva“, ki se zato niso strašili nikakega truda ter me pri vsem mojem delovanju podpirali. Vsi člani in vse članice pevskega zbora bivajo zunaj Št. Jerneja, med tem, ko iz Št. Jerneja ni hotel nikdo v cerkev na kor pet hoditi, kajti „jari gospodi“ iz Št. Jerneja je bila razun suhe sv. maše ob nedeljah in praznikih ob 8. uri zjutraj vsaka božja služba predolga in pravo cerkveno petje zoperno in jaz sem bil tej gospodi, ki je po večini liberalna, ter nekaterim iz okolice kakor tru v peti. A jaz se za njih zabavljanje nisem prav nič zmenil.

Kar se tiče tukajšnih orgel, so že zelo stare ter so bile že l. 1877. od orglarja Janeza Mandlina iz Trebnjega in l. 1899. od Karola Kriegla iz Ljubljane predelane, le škoda, da so od pravega komornega tona (t. 870 tresljajev) kakor sploh vse stare orgle, nekoliko višje vglasene. Nove orgle bi bile sicer zelo potrebne, a v sedanjo cerkev, ki je nizka in neakustična ter ob nedeljah in praznikih prenapolnjena, novih orgel postaviti nikakor ne kaže, ker bi sopara vsled prenapolnjene cerkve, kakor tudi vsaka izprememba vremena, na nje bolj nego na sedanje stare zelo slabo uplivala in bi zmerom bilo potreba poprave in stroškov in znesek 8000 K za nove orgle z 20 pojočimi izpremeni bi bilo škoda izdati. Ker se bode čez nekaj let pričela graditi nova cerkev, ki je za obširno št. jernejsko župnijo zelo neobhodno potrebna, se bodo šele v novi cerkvi nove orgle postavile. Sedanje orgle, ki so se dale l. 1877. predelati, bi bilo boljše, da bi se takrat dale nove orgle napraviti in bi sedanjim razmeram popolnoma zadostovale, a za takratno predelavo se je izdalo 1400 K.

Toliko Vam vč. g. urednik poročam o svojem delovanju v Št. Jerneju in imel bi Vam še kaj poročati, a bodem drugikrat in ker sedaj od tukaj odhajam, upam, da bode mogel moj naslednik moje započeto delo nadaljevati.

Leopold Zupin, organist.

Št. Vid nad Ljubljano, meseca decembra 1909. — (Petje v zavodu sv. Stanislava.)

Mladi škofijski zavod sv. Stanislava si je zastavil takoj izpočetka pomembno nalogo, da bode gojil glasbo na najširši podlagi. Kar se je sklenilo, to poganja že tudi bogate sadove. Imel sem priliko, da sem prisostvoval slovesni sv. maši na dan Brezmadežne. Pa sem bil v resnici iznenaden. Mešani zbor ondotnih gojencev je prednašal instrumentalno mašo: Pastoralmesse in C-Dur Jos. Deschermeierja. Poleg mešanega zbora je sodelovalo tudi: prva in druga violina, viola, cello, kontrabas in C-klarinet. Vsa ta pihala in godala so imeli v rokah domači gojenci. Pri ofertoriju so peli Ave Maria, meš. zbor St. Premrla. Vloge so bile ali koralne, ali se je recitalo s spremljevanjem orgel. Visoki glasovi so bili čisti kot srebrna struna, velikanski zbor, broječ gotovo nad 30 pevcev, je bil strogo pod vodstvom svojega učitelja č. g. Vojtecha Hybášeka, in moram reči, da sem se čudil, kako je mogoče v kratkem času toliko doseči. Mislil sem si: ti vsi bodo kdaj pionirji cerkvene glasbe v naši domovini. Bog daj le še nadalje tako vstrajnost in disciplino in v par letih bo v št. Vidu zbor, kakršen ne nastopa v vsaki koncertni dvorani.

Te vrstice sem zapisal v bodrilo in priznanje glasbenemu vodju in zboru. Le naprej!
Hospes.

Razne reči.

— „Novi Akordi“, zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo, so začeli s 1. štv. letošnjega (IX.) letnika prinašati glasbeno-književno prilogo. Omenjamo list oz. njegovo prilogo zato, ker bodo „Novi Akordi“ objavljali ocene tudi cerkvenih skladb. Toplo priporočamo ta list vsem, ki se resno pečajo z glasbo. Iskreno pozdravljamo vstrajno stremljenje „Novih Akordov“ po resničnem napredku slovenske glasbe in pričakujemo kakor od glasbenega dela tako tudi od priloge obilo uspeha.

— Gospod Ivan Zdešar, bivši organist v Horjulu, študira na dunajskem konservatoriju orgle.

— V češkem glasbenem listu „Hudební revue“, izhajajočem v Pragi, je v 10. štv. lanskega (II.) letnika priobčeno življenje in delovanje štirih članov slavnoznane Foersterjeve rodbine: Jos. Foersterja, bivšega kapelnika pri praški stolnici in profesorja harmonije na tamošnjem konservatoriju; njegovega sina Josipa, zelo nadarjenega in plodovitega češkega skladatelja in kapelnika; potem našega glasbenega staroste, Ant. Foersterja in njegovega najstarejšega sina Antona, klavirskega virtuoza in profesorja na konservatoriju v Čikagu.

— Znano je, da so se glede nove izdaje koral v prvotni komisiji razvile difference in sicer samo zaradi ritmičnih znamenj, tako da je sv. Oče bil prisiljen dati vso oblast v roke enega samega: slavnega veščaka v koralu Don Pothiera opata Wandrillskega, ki sedaj biva v Rimu. Znano je tudi, da so se oni, ki so nekdaj z ozirom na medicijsko izdajo izjavljali, da jim je želja sv. Očeta sveta, da so se ti zdaj na tihem pripravljali na upor proti izrecnemu ukazu Motuproprija Pija X. Zdaj so se pa zastopniki opozicije sešli v Sables d' Ollonne (navzoči so bili tudi nekateri člani sedanje komisije) in so izjavili, da ni nobenega razdvoja več, ker je papež govoril. Seveda ima vsakdo pravico vednostno raziskovati, kar je sv. Oče tudi sam jasno izrazil v svojem Motuproprio glede cerkvene glasbe. Sv. Oče je to veselo vest izvedel ravno za 25letnico škofovanja, bila mu je najlepši dar, kar jih je prejel ob tej priliki. Zdaj je le še treba, da mu z vnetim in vestnim proučevanjem in pobožnim proizvajanjem koral tudi mi slovenski duhovni sinovi in hčere veselje takorekoč dopolnimo.

Današnjemu listu je pridejana 1. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista **dr. Andrej Karlin**. — Odgovorni urednik glasb. priloge **Stanko Premrl**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.